



הוא היה אורח נכבד בכל מסיבה חברתית. אפשר היה למצוא את בנייהזוג איבצן, לעיתים גם עם ילדיהם, אמיר, קצין חיל-אוויר בן 20, ודויד, סוכן-ביטוח בן 25, במסיבות פרטיות שערך נשיא-המדינה יצחק נבון, בבתיהם של מנכ"לים של משרד-המשל, ואפילו במסיבת השנה שערך יחיאל ("חיליק") גוטמן לפני שלושה שבועות.

## נאמנות לבורג

**כ**שהיה ברור לפני יותר משנה, ש"המפכ"ל חיים תבורי עומד בפני פרישה, החל בקרב קציני המטה הארצי המרוץ אחרי המפכ"לות. איבצן עבד על קבלת התפקיד כמו שהוא עובד במישרה. הוא ערך מיבצע שיכנוע רב היקף. את ידידיו בעלי ההשפעה בירושלים הוא ביקש לפעול למענו. בתקופה מסוימת אפשר היה לחי שוב שהניצב המישרתי הוא חבר-כנסת. הוא שכן במשך שבועות ארוכים בכנסת, כשהוא מקים לו לובי בין חברי הבית. גם במישרד הפנים הדתי ואצל השר בורג פעל איבצן. הוא הוכיר שאשתו היא בת לרב מפורסם באמריקה, ונתן להבין שהוא אחד מאנשי בורג.

כשהחליט בורג למנות את הרצל שפיר הוא קרא אליו רק את איבצן, למרות שכמה קצינים בכירים במטה הארצי ראו עצמם נפגעים מצעד זה. בורג ערך שיחת שיכנוע עם איבצן, כדי שלא יפרוש מי המישרה. בורג אמנם לא הסכים להעניק לאיבצן תואר של סגן מפכ"ל, תואר זה לא היה קיים אז במישרה, אך נתן לו להבין שהוא יהיה המפכ"ל הבא. היתה זו הבטחה חסרת-משמעות באותם הימים. איש לא יכול היה להבטיח שכעבור ארבע שנים, אורך הזמן המשוער לכהונה, יהיה זה בורג שימנה את המפכ"ל הבא. אך איבצן החליט לחרוק שיניים, להביע נאמנות לבורג ולהישאר במישרה. לזכותו ייאמר שהוא לא ניסה לחתור תחת מעמדו של המפכ"ל החדש, כפי שניסו קצינים אחרים, שנעלבו מכך שאיש חדש הובא לעמוד בראש המערכת. אך היה זה שפיר שעשה לאיבצן את העבודה. תוך שנה הצליח שפיר למלא את חלומותיו של איבצן. הסבלנות הש"חלמה, ולפני שבועיים מונה האיש, שהיה הקצין המצטיין בקורס הקצינים הראשון של המישרה, למפקד כוח זה.

בתו של רב אמריקאי והיא מיוודת מאוד עם נשות הקצינים הבכירים במישרה. ידידיהם של בני משפחת איבצן טוענים כי היא מהווה שרת-יועץ ודוברת מצוינת למפכ"ל החדש.

**בת הרב** יוכבד איבצן, אשתו של המפכ"ל החדש, מלווה את בעלה לכל אירוע חברתי מהסס להתייעץ, היא

רבים הסכימה האם להסגיר את ילדיה. הציבור כולו היה עם האם, וכאשר סירב קברניט מטוס לופטנהזה לקחת את הילדים לגרמניה, היתה שימחה כללית ב"ארץ. איבצן התגלה אז כקצין מישרה שקול, ניהל את המיבצע כולו בחוכמה רבה, והצליח בסופו של דבר למלא אחרי צו בית-המשפט. כשקיבל איבצן את הפיקוד על המחוז הדרומי, המחוז הגדול ביותר של המישרה, הוא התגלה כשומר מעולה. הוא ערך כמה מיבצעים לא ראוותניים נגד סוחרים הסמים בירושלים ובנגב, וכימעט וחסל תופעה זו. ההפגנות בעיקבות הסכם השלום שנערכו בירושלים היו אתגר לכל

עברה מאז מונה שפיר למפכ"ל ואיבצן קיבל את הדרגות. תולדות חייו של המפכ"ל החדש הם שהישלו אותו. איבצן נולד בקובנה-ליטא לפני 53 שנה, בן יחיד להורים שהחליטו להישאר בגולה כשהבן הצעיר הודיע שהוא עולה, במיגרת עליית-הנוער, לישראל. ההורים מצאו את מותם בליטא, ואיבצן, שהיה בן יחיד, נותר לבד. הוא נשלח על-ידי מוסדות עליית-הנוער לבית-הספר החקלאי בנהלל, אותו בית-ספר שבו למד משה דיין 12 שנה קודם לכן, אלא שבתקופת דיין היה זה בית-ספר לבנות, ואילו איבצן היה צריך להתמודד מול עולים חשים, מושנקים-צברים. שנתיים מאותה תקופה בחייו אינן ברור

רות. איבצן מסרב לספר מה הוא עשה בין גיל 18 עד לגיל 20, השנים שלפני מילחמת-הקוממיות. בהן התגייס הישוב כולו. כשקמה המדינה הוא התגייס לשורות המישרה. הוא החל כשומר פשוט, ובמשך ארבע שנים טיפס בסולם הדרגות, עד שנשלח לקורס הקצינים הראשון של המישרה, שנערך בשנת 1952. אריה איבצן היה החניך המצטיין של קורס זה, ושרי הביטחון, דויד בן-גוריון, היה זה שהעניק לו את דרגות הקצונה.

איבצן המשיך לעלות בדרגות. הוא קבע את מישרת תל-אביב כמרכז שלו. הוא עבר את כל מרחבי המחוז, הצטיין ב"עבודתו ושאר, עוד מאותו קורס קצינים בשנת 1952, להיות מפכ"ל. תוך כדי עיבודו במישרה הוא למד משפטים באוניברסיטת תל-אביב. גם את לימודי המישרה פטים שלו סיים בהצטיינות. לגביו היתה זו התקדמות עצומה לגבי מישרת חייו — המפכ"לות. מרבית קציני מישרת ישראל או היו חסרי השכלה תיכונית אפילו. איבצן היה היחיד בין בעלי הדרגות הגבוהות במישרה שהיתה לו השכלה מישפטית גבוהה.

באותה תקופה הוא כבר לא התבייש לחשוף את חלומותיו. לכל מי שהיה מוכן לשמוע היה מספר איבצן, אז רק בדרגת ניצב-מישנה, שהוא יהיה מפכ"ל המישרה. תחילה עוררה הצהרה זו גיחוך, אך ככל שעבר הזמן, והוא התקדם בצעדי ענק לכיוון המפכ"לות, הוסרו החיכוכים.

## ניהול בהתכתבות

**א**חד המיבצעים שבהם הגיע איבצן לזרקורים היה מיבצע החזרת ילדי יונדף להוריהם. האב של ילדים אלה, שישב בגרמניה, קיבל פסקדין המצווה על גרושתו להעביר אליו את הילדים. האם החביאה אותם והקימה את מישרת-ישראל על רגליה. רק אחרי מאמצי שיכנוע



לשאלה: האם סיפר שריהפנים הד"ר יוסף בורג לירושן של שפיר, אריה איבצן, על הכוונה להדיח את המפכ"ל. שניהם מכחישים שמועה זו. בתמונה — בורג מטתיק את איבצן הפצוע.

אחד הוויכוחים הציבוריים שהתנהלו בעת האחרונה סביב הדחתו של המפכ"ל הקודם, הרצל שפיר, נגע